

Komisja Handlu Międzynarodowego

2015/2041(INI)

11.12.2015

OPINIA

Komisji Handlu Międzynarodowego

dla Komisji Spraw Konstytucyjnych

w sprawie przejrzystości, odpowiedzialności i uczciwości w instytucjach UE
(2015/2041(INI))

Sprawozdawca komisji opiniodawczej: Bernd Lange

PA_NonLeg

WSKAZÓWKI

Komisja Handlu Międzynarodowego zwraca się do Komisji Spraw Konstytucyjnych, jako komisji przedmiotowo właściwej, o uwzględnienie w końcowym tekście projektu rezolucji następujących wskazówek:

1. przypomina, że Traktat o Unii Europejskiej (TUE) wyznaczył nowy etap w procesie tworzenia coraz ściślejszej unii, w której decyzje powinny być podejmowane z możliwie najwyższym poszanowaniem zasady otwartości i jak najbliżej obywateli (art. 1 TUE); bierze pod uwagę ożywioną debatę publiczną w całej Unii na temat trwających negocjacji handlowych i zgłaszane przez obywateli UE obawy dotyczące kształtowania polityki handlowej UE; uważa, że w celu utrzymania legitymizacji polityki handlowej UE należy uczynić więcej, aby podnieść poziom informowania o polityce handlowej i negocjacjach handlowych oraz o tym, jak odnośne dane są gromadzone przez państwa członkowskie i Komisję oraz przekazywane do wiadomości publicznej, pamiętając o tym, że należy znaleźć równowagę między przejrzystością a efektywnością; uważa, że pozycja obywateli powinna również zostać wzmocniona, aby byli oni w stanie lepiej zrozumieć kształtowanie polityki i wewnętrzne funkcjonowanie administracji UE (w tym Komisji Handlu Międzynarodowego – INTA); z zadowoleniem przyjmuje zatem inicjatywę Komisji na rzecz przejrzystości i nową strategię handlową o nazwie „Handel z korzyścią dla wszystkich”, która ma na celu m.in. ustanowienie większej przejrzystości w polityce handlowej;
2. przypomina, że zgodnie z art. 12 lit. f) TUE dotyczącym roli parlamentów narodowych w UE stworzono różne instrumenty współpracy w celu zagwarantowania skutecznej kontroli demokratycznej nad unijnym prawodawstwem na wszystkich szczeblach; podkreśla, że większe zaangażowanie społeczeństwa obywatelskiego i partnerów społecznych – stosownie do zobowiązania UE do uznawania i wspierania roli partnerów społecznych, wyrażonego w art. 152 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) – ma kluczowe znaczenie dla osiągnięcia większej legitymizacji (w tym w odniesieniu do określania wytycznych negocjacyjnych); w związku z tym podkreśla istotną potrzebę faktycznego zaangażowania wszystkich zainteresowanych stron za pomocą spotkań, zebrań informacyjnych i innych środków oraz potrzebę optymalizacji wewnętrznych grup doradczych zajmujących się wdrażaniem istniejących umów handlowych; wzywa Komisję do zwiększenia integracyjnego charakteru wszystkich konsultacji społecznych;
3. zaleca, aby trwające starania Komisji na rzecz zwiększenia przejrzystości we wszystkich bieżących i przyszłych negocjacjach handlowych obejmowały wzmocnienie mandatu Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich jako niezależnego organu nadzoru;
4. wzywa Radę i Komisję do pełnego i poważnego zaangażowania się w realizację zasady lojalnej współpracy z Parlamentem przez natychmiastowe zapewnienie właściwymi kanałami pełnych i dokładnych informacji o działaniach zewnętrznych Unii, w tym o jej wspólnej polityce handlowej, w odniesieniu do podejmowania decyzji oraz wdrażania prawa pierwotnego i wtórnego; wzywa Komisję do pełnego uwzględnienia wniosków Parlamentu dotyczących porozumienia międzyinstytucjonalnego, zwłaszcza w odniesieniu do zestawu jasnych kryteriów tymczasowego stosowania i wykonywania umów handlowych; wzywa Radę do przyjęcia tych kryteriów i zagwarantowania, że tymczasowe stosowanie umów handlowych jest uzależnione od uprzedniej zgody Parlamentu

Europejskiego;

5. przypomina, że zgodnie z zasadą lojalnej współpracy Unia i państwa członkowskie muszą wzajemnie się szanować i udzielać sobie wzajemnego wsparcia w wykonywaniu określonych zadań (art. 4 i 13 TUE), co jest warunkiem wstępnym umożliwiającym Parlamentowi właściwe pełnienie funkcji prawodawczej i budżetowej oraz funkcji kontroli politycznej i konsultacyjnej (art. 14 TUE); zauważa, że mimo iż istnieje porozumienie międzyinstytucjonalne między Parlamentem a Komisją, to nie zawarto analogicznego porozumienia między Parlamentem a Radą, co stwarza pewne bariery dla kontroli;
6. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że komisja INTA i Dyrekcja Generalna Komisji ds. Handlu czynią aktywne starania, aby zacieśnić współpracę, ustanowić najlepsze praktyki i udoskonalić kanały komunikacji, oraz że te wspólne działania są szczególnie przydatne w odniesieniu do monitorowania negocjacji handlowych przez stałych sprawozdawców komisji INTA i ukierunkowane grupy monitorujące; podkreśla niedawne, podjęte przez Komisję wysiłki w celu zwiększenia przejrzystości negocjacji handlowych; uważa jednak, że Rada i Komisja powinny jeszcze udoskonalić swoje metody pracy, aby lepiej współpracować z Parlamentem, jeśli chodzi o dostęp do dokumentów, udzielanie informacji i podejmowanie decyzji w odniesieniu do wszystkich kwestii i negocjacji dotyczących wspólnej polityki handlowej (np. informacje dotyczące negocjacji – w tym zakres i postępy negocjacji oraz mandaty negocjacyjne – charakter mieszany lub wyłączny umów handlowych i ich tymczasowe stosowanie, działania i decyzje podejmowane przez organy utworzone na mocy umów handlowych lub inwestycyjnych, posiedzenia ekspertów oraz akty delegowane i wykonawcze); w związku z tym wyraża ubolewanie, że Rada nie udostępniła posłom do Parlamentu Europejskiego mandatów negocjacyjnych dotyczących wszystkich negocjowanych obecnie umów, ale z zadowoleniem przyjmuje, że po roku negocjacji między Komisją a Parlamentem w sprawie dostępu do dokumentów związanych z negocjacjami na temat transatlantyckiego partnerstwa handlowo-inwestycyjnego (TTIP) nareszcie osiągnięto porozumienie operacyjne, w ramach którego wszyscy posłowie do PE uzyskali ten dostęp, dzięki czemu negocjacje w sprawie TTIP są najbardziej przejrzystymi negocjacjami w historii; w związku z tym przyjmuje z zadowoleniem ambitny zamiar Komisji, jakim jest wykorzystanie obecnej inicjatywy na rzecz przejrzystości TTIP jako modelu dla wszystkich negocjacji handlowych, jak określono w strategii handlowej „Handel z korzyścią dla wszystkich”; zauważa, że rozporządzenie nr 1049/2001 w sprawie publicznego dostępu do dokumentów przyznaje zwykłym obywatelom bardzo szerokie uprawnienia w zakresie dostępu do dokumentów, które mogą wykraczać poza zakres dostępu, jakiego udziela się obecnie posłom do Parlamentu Europejskiego;
7. podkreśla, że – jak zauważył Trybunał Sprawiedliwości (TS) – konieczność zapewnienia przejrzystości wynika z demokratycznego charakteru rządów w UE oraz że w przypadku np. negocjacji handlowych, gdy opinia publiczna nie ma dostępu do informacji poufnych, muszą one być dostępne dla parlamentarzystów, którzy kontrolują politykę handlową w imieniu obywateli; uważa zatem, że Parlament bezwzględnie powinien mieć dostęp do informacji niejawnych, aby wykonywać uprawnienia kontrolne, dopełniając obowiązku właściwego postępowania z takimi informacjami; jest zdania, że powinny istnieć jasne kryteria opatrywania dokumentów klauzulą „niejawne”, aby unikać niejednoznaczności i arbitralnych decyzji, a ponadto dokumenty powinno się odtajniać, gdy tylko przestanie

istnieć potrzeba utajnienia; zauważa, że orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości wyraźnie stwierdza, że jeśli dokument pochodzący z instytucji UE jest objęty wyjątkiem dotyczącym prawa dostępu, dana instytucja musi wyraźnie wyjaśnić, dlaczego dostęp do tego dokumentu mógłby stanowić konkretne i faktyczne naruszenie interesu chronionego wyjątkiem, oraz że orzecznictwo to stwierdza, że ryzyko takiego naruszenia powinno dać się w rozsądny sposób przewidzieć, a nie być czysto hipotetyczne; wzywa Komisję do wdrożenia zaleceń Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich z lipca 2015 r., ze szczególnym uwzględnieniem dostępu do dokumentów dotyczących wszystkich negocjacji;

8. uważa, że UE musi odgrywać wiodącą rolę, jeśli chodzi o zwiększanie przejrzystości negocjacji handlowych, nie tylko w odniesieniu do procesów dwustronnych, lecz także w miarę możliwości – kilkustronnych i wielostronnych, przy nie mniejszej przejrzystości niż ta, jaka towarzyszy negocjacjom zorganizowanym w ramach Światowej Organizacji Handlu (WTO); podkreśla jednak, że Komisja musi również przekonać partnerów negocjacyjnych do zwiększenia przejrzystości po ich stronie, aby upewnić się, że jest to proces wzajemny, w którym pozycja negocjacyjna UE nie jest zagrożona, oraz do uwzględnienia pożądanego poziomu przejrzystości przy określaniu zakresu negocjacji z potencjalnymi partnerami negocjacyjnymi; podkreśla, że większa przejrzystość leży w interesie wszystkich partnerów negocjacyjnych i interesariuszy UE na całym świecie oraz że może ona zwiększyć globalne wsparcie dla handlu opartego na zasadach;
9. przypomina, jak ważne jest, by proces ustawodawczy w sprawie wspólnej polityki handlowej opierał się na statystykach unijnych zgodnych z postanowieniami art. 338 ust. 2 TFUE oraz na ocenach skutków i ocenach wpływu na zrównoważony rozwój spełniających najwyższe normy bezstronności i rzetelności, która to zasada powinna przyświecać wszelkim odpowiednim przeglądom w ramach realizowanej przez Komisję strategii „lepszego stanowienia prawa”; uważa, że oceny skutków dla każdego sektora zapewniłyby umowom handlowym UE wyższy poziom wiarygodności i prawomocności;
10. podkreśla, że Komisja musi wspierać ogólny interes Unii, być kierowana przez członków wybranych ze względu na swe kwalifikacje i niezależność oraz powstrzymywać się od podejmowania wszelkich działań niezgodnych z charakterem jej funkcji (art. 17 TUE); z zadowoleniem przyjmuje inicjatywy służące większej przejrzystości, odpowiedzialności i uczciwości, w tym decyzje przyjęte przez Komisję w dniu 25 listopada 2014 r., oraz nadanie nowej dynamiki rejestrowi służącemu przejrzystości, który powinien być obowiązkowy i wiążący dla wszystkich instytucji, organów, urzędów i agencji UE; z zadowoleniem przyjmuje dalszą refleksję o tym, jak poprawić rejestr służący przejrzystości (rejestr unijnych lobbystów), tak aby proces legislacyjny stał się w większej mierze oparty na faktach oraz bardziej przejrzysty dla obywateli i zainteresowanych stron; wzywa w związku z tym Parlament do koordynowania działań w celu zwiększenia w instytucjach przejrzystości w odniesieniu do działalności grup lobbystów, organizacji pozarządowych, związków zawodowych i grup szczególnych interesów;
11. wyraża zdecydowane przekonanie, że przejrzystość, uczciwość, etyczne postępowanie, zasada odpowiedzialności oraz dobrych rządów powinny przyświecać wszystkim inicjatywom politycznym i administracyjnym w UE oraz że należy włączać je do tych inicjatyw, a także uważa, że należy dążyć do dalszego zaangażowania i kontynuować skoordynowane prace międzyinstytucjonalne na rzecz wyższych standardów uczciwości;

przykładowo Komisja nie powinna przyjmować wytycznych wdrażających prawo, które byłyby sprzeczne ze stanowiskiem Parlamentu i Rady;

12. uważa, że wiarygodność etycznego postępowania UE będzie w ostatecznym rozrachunku osądzona przez obywateli w odniesieniu do spójności unijnych inicjatyw politycznych z wewnętrznymi standardami administracyjnymi; w tym kontekście pochwała wewnętrzne standardy UE dotyczące zwalczania korupcji i ochrony osób zgłaszających przypadki naruszenia;
13. uważa, że Parlament powinien w bardziej ukierunkowany sposób współpracować z Trybunałem Sprawiedliwości, Trybunałem Obrachunkowym, Europejskim Rzecznikiem Praw Obywatelskich oraz z Urzędem ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych przy Komisji, tak aby organy te, w ramach swoich uprawnień i obowiązków, przekazywały sobie wzajemnie szczegółowe informacje o kształtowaniu wspólnej polityki handlowej.

**WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO
W KOMISJI OPINIODAWCZEJ**

Data przyjęcia	10.12.2015
Wynik głosowania końcowego	+: 33 -: 0 0: 3
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Maria Arena, David Borrelli, David Campbell Bannerman, Daniel Caspary, Santiago Fisas Ayxelà, Karoline Graswander-Hainz, Ska Keller, Jude Kirton-Darling, Gabrielius Landsbergis, Bernd Lange, Emmanuel Maurel, Emma McClarkin, Artis Pabriks, Godelieve Quisthoudt-Rowohl, Viviane Reding, Inmaculada Rodríguez-Piñero Fernández, Marietje Schaake, Helmut Scholz, Adam Szejnfeld, Hannu Takkula, Iuliu Winkler
Zastępcy obecni podczas głosowania końcowego	Klaus Buchner, Dita Charanzová, Nicola Danti, Sander Loones, Lola Sánchez Caldentey, Ramon Tremosa i Balcells, Marita Ulvskog, Wim van de Camp, Jarosław Wałęsa
Zastępcy (art. 200 ust. 2) obecni podczas głosowania końcowego	Edward Czesak, Eleonora Evi, Maurice Ponga, Dario Tamburrano, Derek Vaughan, Flavio Zanonato